

Fàbrica de la Dinamita

Sant Fost de Campsentelles

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Zona de La Nau o Bosc de La Nau a la urbanització Mas Corts
Emplaçament S'hi accedeix per un corriol que s'agafa a uns 50 m. d'acabar-se l'asfaltat del Carrer de Montblanch, a la urbanització Mas Corts.

Coordenades:

Latitud: 41.506247434216
Longitud: 2.2517495262086
UTM Est (X): 437555
UTM Nord (Y): 4595228

Classificació

Número de fitxa 08209 - 39
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XIX
Any 1883-1900
Autoria de l'element: Desconeguda
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Moltes estructures estan mig enderrocades.
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08208A0060000900000OP

Fitxes associades:

[Font de La Dinamita](#)

Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dc., 28/02/2024 - 16:51

Descripció

L'antiga fàbrica de La Dinamita o, el què resta d'ella es troba al bosc de La Nau, zona coneguda a l'època medieval com la Nau de Sant Genís o Valpanera, a la capçalera del torrent de La Nau.

L'any 1886 el mestre i veterinari de Mollet del Vallès, Vicens Plantada, va publicar al Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya una crònica de la visita a la fàbrica de dinamita per curar un ruc que s'havia cremat la pell amb àcid nítric i descriu alguns dels edificis que es troba: *"un bon tros de terreno tancat ab cledas, dins las quals hi han los varis edificis, que componen la fábrica. Aqueixes son: primer la charpanta, segon lomolí (á poques passas xaragay amunt s'troba la fresca y rica font de la Nau); tercer, magatzém y depósit dels carros; quart, depósit de la pasta; quint hont omplen los cartutxos; y per fi, a dalt, á unas cent cinquanta passas, á la dreita, hi ha la casa habitació dels cinch dependents que hi habitan ab las corts dels animals"*.

Bosch (1998) descriu el procés de fabricació de la pólvora amb carbó d'alzina, salnitre i sofre. El carbó d'alzina, diu, se'l feien allà mateix. Els ingredients per fer-hi la pólvora els posaven dins una pastera del molí, barrejant-los amb aigua, que extreien de la font. El molí funcionava amb força de sang, amb un mul donant voltes a l'entorn de la pastera. La mola esmicolava els components i els reduïa a pols. L'aigua era molt important per reduir el risc d'explosió mantenint humida la barreja. Quan quedava una pasta, afegien força aigua i la feien sortir per una aixeta i per una canal la conduïen a les eres d'assecatge. S'hi estava fins que l'aigua s'escorria i s'assecava. Amb molt de compte es recollia amb una escombreta o pala que no fos metàl·lica per evitar qualsevol espurna. L'ensacaven i l'emmagatzemaven allà mateix. Després amb carros la transportaven fins els magatzems que tenien a Mollet.

El molí consistia en la pastera i la mola. La pastera estava feta d'una peça de pedra de 3 m de diàmetre i 50 cm de gruix, amb una fenedura al voltant. La mola també era de pedra, de forma circular d'un metre i mig de diàmetre i un gruix de 35 cm. Amb la pólvora fabricaven detonants, cartutxos, petards i focs d'artifici.

Aquests focs d'artifici es van utilitzar a l'Exposició Universal de Barcelona, l'any 1888.

Observacions:

L'accés s'ha de fer per la urbanització Mas Corts, prenent el carrer de Sant Llorenç fins trobar el carrer de Montblanc. Quan s'acaba l'asfaltat comença una pista que porta a La Nau. A uns 80 m de la darrera casa a l'esquerra, s'inicia un corriol que baixa i s'endinsa en el bosc fins trobar el torrent.

Història

La fàbrica de Dinamita va entrar en funcionament l'any 1883. Els propietaris eren els senyors Tarruella i Berch. El nom de l'empresa era *La Nueva Manresana* i les oficines centrals estaven al carrer de Barberà de Barcelona. Fabricaven pólvora amb carbó d'alzina, salnitre i sofre, que després transformaven en detonants, cartutxos, petards i focs d'artifici.

Durant el seu funcionament va patir diverses explosions amb la pèrdua de vides humanes. Bosch (1998) en documenta tres: el 28 de juny de 1893, el 20 de febrer de 1885 i el 16 de febrer de 1896. *La Vanguardia* del 25 de febrer del 1885, recull que durant el matí del 20 de febrer del 1885 la fàbrica havia patit una explosió. Posteriorment, el 6 de juny de 1893, el mateix diari va publicar la notícia d'una altra explosió. Les diferents explosions van provocar la mort de diversos treballadors. Els seus cossos van ser trobats a uns quants

quilòmetres del lloc i van causar diversos danys de consideració a la fàbrica, les restes van quedar escampades pel bosc. L'explosió va ser causada per un error en el procés de fabricació de la dinamita.

La fàbrica de Sant Fost de Campsentelles va produir una gran varietat de focs d'artifici per commemorar la inauguració de l'Exposició Universal de Barcelona: incloent coets i llums de bengala. Van ser dissenyats pel mestre pirotècnic José María Aranda. Es van realitzar la nit del 20 de maig de 1888.

La fàbrica va deixar de funcionar a principis del 1900.

Bibliografia

BOSCH i ROCA, Lluís (1998). "La fàbrica de Dinamita de la Nau", dins *Campsentelles*, núm. 3, p. 8-22.

PÉREZ GÓMEZ, Xavier i PÉREZ GÓMEZ, Ferran (1990). *Sant Fost, història d'un poble. Dels orígens a la Guerra Civil*. Ajuntament de Sant Fost de Campsentelles, pp. 129-130.

RIFÀ i SOLÉ, Jaume (2019). "El patrimoni cultural", dins la col·lecció *Fem memòria. Sant Fost de Campsentelles. Segle XX*, núm. 15. Ajuntament de Sant Fost de Campsentelles.

Enllaços d'interès:

[Article de Lina Aguasca a La Vanguardia](#)

